

Protocol per a la prevenció, detecció i intervenció en casos de discriminació, assetjament, abús o violències

CB FEMENÍ OSONA

[Subtítulo del documento]

PRESENTACIÓ

La **Carta Europea de l'Esport**, adoptada al maig de 1992 pel Consell d'Europa, defineix l'esport com qualsevol activitat física que, amb o sense organització, té com a objectiu millorar la condició física i mental, afavorir les relacions socials o obtenir resultats en competicions de qualsevol nivell.

Així mateix, l'article 31 de la Convenció sobre els Drets dels Infants reconeix el dret dels infants al descans, al lleure, al joc i a participar en activitats culturals i recreatives pròpies de la seva edat.

L'esport és una eina molt potent per al desenvolupament personal i la transmissió de valors; ajuda a la cohesió social i a combatre l'exclusió. A més, ensenya l'esforç personal, la superació de reptes, a guanyar amb humilitat i a acceptar les derrotes. També ensenya a treballar en equip i a posar el grup per davant del propi protagonisme. L'esport és el tercer espai educatiu on els infants i els adolescents passen més temps, després de la família i l'escola, i és un lloc ideal per promoure els drets dels més joves.

1. INTRODUCCIÓ

L'objectiu general que persegueix aquest document és dotar d'uns circuits d'intervenció en casos de discriminació, assetjament, abús o violències per totes aquelles activitats esportives del club i, a la vegada, implementar una metodologia de treball que propiciï la reducció de riscos sobre possibles situacions de maltractaments, assetjaments, abusos o violència, i per a la prevenció, detecció i actuació contra les situacions d'assetjament per raó de sexe, identitat de gènere i orientació sexual. Al mateix temps, fomenta unes relacions no ambigües i lliures de violència.

El **CB FEMENÍ OSONA** manifesta la **NO** tolerància a cap tipus de violència i manifesta el seu compromís per assolir espais i entorns segurs, unes relacions de caràcter respectuós per a totes les persones federades, tenint especial cura en les condicions de convivència entre les esportistes i el seu entorn.

2. JUSTIFICACIÓ

Totes les persones tenen el dret que es respecti la seva dignitat i, alhora, l'obligació de tractar amb respecte les persones amb qui es relacionen, contribuint així a un entorn de respecte mutu.

La formació d'un esportista comporta unes condicions específiques, com horaris intensius d'activitat i entrenament, compartir espais en concentracions, viatges i trasllats. Això afecta tant les esportistes de la nostra entitat com aquelles que es troben als centres de tecnificació, centres d'entrenament o que són a les instal·lacions esportives per la pràctica i la seva preparació física.

Segons els principis de la política esportiva de la Generalitat de Catalunya, establerts en el *Decret legislatiu 1/2000*, de 31 de juliol, pel qual s'aprova el text únic de la Llei de l'esport, es promou l'activitat física i l'esport com a hàbits saludables i es vetlla perquè la pràctica esportiva estigui lliure de violència. Per això, l'Administració esportiva té el compromís de garantir un esport sense cap manifestació de violència que atempti contra la integritat i dignitat de les persones, ja sigui per raó de sexe, orientació sexual, identitat o expressió de gènere, i de promoure polítiques per combatre la violència sexual en l'esport.

En línia amb aquests principis, el CB FEMENÍ OSONA declara que tot tipus de **discriminació, assetjament, abús o violència** no seran permesos ni tolerats sota cap circumstància.

Per això, el CB FEMENÍ OSONA es compromet a:

- Declarar formalment i difondre el seu rebuig a qualsevol manifestació de discriminació, assetjament, abús o violència.
- Promoure una cultura de prevenció en contra de la discriminació, assetjament, abús o violència per mitjà d'actuacions informatives i formatives de sensibilització dirigides a tot el personal vinculat directa i indirectament a l'entitat.
- Denunciar i investigar qualsevol conducta que pugui ser constitutiva de discriminació, assetjament, abús o violència, d'acord amb el que preveu aquest protocol.
- Acompanyar i assessorar les víctimes de discriminació, assetjament, abús o violència.

Aquests compromisos són públics i també estan publicats al seu web.

3. OBJECTIUS

Objectius generals d'aquest protocol:

- Establir pautes per prevenir, detectar i actuar davant situacions de violència en activitats esportives.
- Promoure un tracte respectuós i integral cap als infants i adolescents en l'esport.
- Oferir als professionals i entitats eines d'intervenció eficients per actuar de manera ràpida i adequada en casos de violència.

Objectius específics:

- Protegir infants, adolescents i personal tècnic esportiu de situacions de violència en activitats físiques i esportives.

- Prevenir la violència envers els infants i adolescents mitjançant mesures de sensibilització i prevenció en l'esport.
- Detectar les situacions de violència que poden patir infants i adolescents durant les activitats esportives.
- Garantir una comunicació clara i diligent quan es detectin casos de violència, protegint la dignitat i els drets de les persones afectades per facilitar la comunicació i notificació dels supòsits de sospita o certesa d'aquest tipus de situacions.
- Incorporar la perspectiva de gènere en la prevenció i el tractament de la violència envers infants i adolescents.
- Propiciar conductes sanes i positives i formar l'equip professional (*personal esportiu i de suport*).
- Definir les funcions del delegat o delegada de Protecció.

4. ÀMBIT D'APLICACIÓ I MARC NORMATIU

El **Protocol marc de protecció d'infants i adolescents davant les violències en l'àmbit esportiu** s'aplica a tot el personal, entitats i organismes que treballin o col·laborin en activitats físiques i esportives per a infants i adolescents.

Aquest protocol estarà accessible per a totes les persones que interactuen amb infants i adolescents en aquest àmbit, tant les que ja hi treballen com les de nova incorporació, perquè en coneguin els detalls.

Les entitats i centres esportius poden elaborar el seu propi protocol seguint les directrius d'aquest document o bé adoptar-lo directament, adaptant-lo a les seves necessitats i característiques.

Es recomana que cada entitat disposi d'un document d'acceptació del protocol on consti el nom del delegat o delegada de protecció.

Marc Normatiu. Diverses lleis, tant estatals com autonòmiques, defineixen situacions que poden ser considerades tant com assetjament sexual com a discriminatòries per raó de sexe o d'orientació sexual.

Consell Català de l'Esport (2020), Generalitat de Catalunya.

La violència sexual a l'esport. Guia per a persones adultes. Disponible a: LA VIOLÈNCIA SEXUAL A L'ESPORT, Guia per a persones adultes (gencat.cat).

https://esport.gencat.cat/web/.content/home/arees_dactuacio/esport_i_genere/publicacions/violencia/guia-violencia-sexual-esport-cat.pdf com a eina de referència en la tasca de conscienciació, visibilització i elaboració de plans d'actuació que treballin envers la prevenció, la detecció i l'abordatge de la violència sexual en contextos esportius.

GENERALITAT DE CATALUNYA – CONSELL CATALÀ DE L'ESPORT I DIRECCIÓ GENERAL D'IGUALTAT

Recomanacions per incloure la diversitat sexual i de gènere als espais esportius (2019). https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/LGBTI/Servei_Atencio_Integral/Recomanacions-espais-esportius-diversitat-sexual-genere.pdf

5. DEFINICIONS, SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ

En els entorns esportius d'alt nivell és freqüent que es formin relacions de poder i dependència desiguals, tant entre esportistes com entre entrenadors i esportistes. Aquestes dinàmiques poden trencar progressivament les barreres interpersonals, fent que els límits es difuminin i que els esportistes no sempre siguin capaços de reconèixer-se com a víctimes d'assetjament o abús. L'assetjament sexual o per raó de sexe pot produir-se tant entre companys i companyes (*assetjament horitzontal*) com entre una persona amb un càrrec de responsabilitat i una subordinada (*assetjament vertical, ja sigui ascendent o descendent*).

Perquè una entitat esportiva sigui un espai segur i de confiança ha de fomentar una cultura basada en el respecte als drets, la igualtat, el rebuig al masclisme i al racisme i la prevenció de la violència. Això implica garantir un bon tracte a totes les persones, respectant la seva diversitat i necessitats.

A més, l'esport també presenta desigualtats estructurals que cal abordar de manera activa i constant per eliminar-les i aplicar mesures preventives que assegurin una participació equitativa per a tothom.

Les entitats esportives poden fer front a la violència de dues maneres: de manera reactiva, intervenint després que es produeixi un cas, o de manera proactiva, treballant per prevenir-la abans que passi. La prevenció implica donar visibilitat a la violència que poden patir infants i adolescents i aplicar mesures per reduir-ne el risc.

Per sensibilitzar sobre el tema es poden difondre protocols, organitzar formacions i fer visible el telèfon **Infància Respon 116 111** mitjançant campanyes i cartells informatius.

Prevenir la violència vol dir actuar amb antelació per evitar que es produeixi. La *Llei 5/2008* estableix que la prevenció consisteix en reduir els factors de risc i conscienciar la societat perquè cap forma de violència sigui tolerada ni normalitzada.

Activitats, descripció de riscos i accions preventives:

Per evitar qualsevol conducta de discriminació, assetjament, abús o violència dins del club, és essencial aplicar mesures que minimitzin els riscos i evitin ambigüitats o malentesos.

ESPAIS de RISC	SITUACIONS	PERSONES	RELACIONS
Instal·lacions		Adults	Relacions de dependència
Sales i altres espais	Recollida Material i/o Preparació Instal·lacions		
Infermeria i/o fisioteràpia		Infants	Socialització Entrenadors/es – Jugadores
Competicions – Activitats Esportives	Desplaçaments / Estadets / Pernotacions	Dones	Publicacions/Imatges no consentides en xarxes socials
Xarxes Socials			

Espais segurs i transparents

- Els espais han de ser visibles i oberts, però també han de preservar la intimitat quan calgui.
 - Les entrevistes individuals han d'evitar-se en espais tancats; és preferible realitzar-les en llocs oberts o els despatxos i sala d'estudi que les vidrieres permeten visibilitat i zones de pas. Han de ser amb temps limitat.
 - Als lavabos, vestidors o dutxes, millor anar-hi en grup. Si només hi ha un infant, cal avisar una altra persona de l'equip. No tancar mai amb baldó.
-

Dades, imatges i xarxes socials

- No s'han de demanar ni compartir dades personals sense el consentiment de les famílies.
 - S'ha de preservar la confidencialitat de les dades i utilitzar preferiblement les xarxes socials i mitjans de comunicació del club.
 - Les famílies no poden compartir imatges o vídeos d'altres infants sense permís.
 - Les xarxes socials s'han d'utilitzar com a eina de treball i difusió, mai per contacte personal amb adolescents.
 - Cal evitar afegir infants o adolescents a les xarxes socials personals i compartir-hi informació privada.
 - En grups de missatgeria (WhatsApp, Telegram...), ha d'haver-hi almenys dues persones adultes.
 - És important educar en l'ús responsable de les xarxes socials i la protecció de la intimitat.
 - Les trucades s'han de pactar prèviament i només per temes relacionats amb l'activitat. Eduquem sobre l'ús segur i responsable de les xarxes. És recomanable fer-les conjuntament amb l'equip tècnic.
 - Propiciar les comunicacions grupals per sobre de les bilaterals.
-

Relacions sanes, transparència i bon tracte

- Es pot donar el cas que joves assumeixin tasques d'entrenador/a i s'incorporin a l'equip de l'entitat abans de la majoria d'edat
 - Sempre que sigui possible, es recomana treballar en parelles pedagògiques i esportives, preferiblement mixtes.
 - S'han d'evitar situacions en què pugui quedar-se sol/a amb un infant o adolescent.
 - Si es fan regals, han de ser acordats prèviament (ex.: *amic invisible*, *premis de jocs*, *comiats i finals de temporada*).
 - És preferible fomentar els regals grupals en lloc dels individuals.
-

Desplaçaments / Pernotacions

- Les famílies han d'autoritzar els desplaçaments en la inscripció general.
- Si hi ha canvis, s'ha de comunicar i demanar permís per escrit.
- No deixem infants o adolescents amb persones no autoritzades.
- Disposar d'un document d'autorització de recollida dels infants després de les activitats amb les inscripcions generals. Demanar prèviament un permís per escrit dels tutors legals de l'infant si hi ha algun canvi puntual.
- No deixem mai cap infant en mans de persones no autoritzades
- Si calen torns de vigilància dels responsables, han de ser rotatius i sempre en parelles.

Tractaments mèdics o fisioteràpia

- Els menors han d'anar acompanyats d'un adult referent (mare, pare o tutor).
- Cal explicar sempre què es farà i, si no pot venir el tutor, que hi hagi dues persones adultes presents.
- Les portes no es poden tancar per dins.

6. DETECCIÓ I ACTUACIÓ

Totes les persones que treballen o col·laboren en l'àmbit esportiu tenen el deure de protegir els drets dels infants i adolescents i actuar si sospiten que pateixen violència.

Segons la llei, cal comunicar qualsevol sospita seguint el protocol establert per garantir que es prenguin mesures adequades. Quan es detecta un cas, és essencial intervenir ràpidament per aturar la violència i ajudar la víctima en la seva recuperació.

Una entitat esportiva pot assabentar-se d'una situació de violència de tres maneres:

1. **Per part de la víctima:** L'infant o adolescent afectat explica directament el que està passant a una persona adulta de confiança o utilitza els canals de comunicació establerts per fer-ho.
2. **Per una tercera persona:** Algú detecta signes de violència o té informació que fa sospitar que l'infant o adolescent n'és víctima.
3. **Per una denúncia anònima:** La informació arriba de manera anònima a través dels canals de comunicació creats per a aquest propòsit, xarxes socials o altres mitjans.

Les entitats esportives poden crear i difondre dues eines perquè tant els esportistes com les seves famílies puguin comunicar situacions de violència de manera accessible.

- **Bústia de protecció:** Correu electrònic habilitat per rebre comunicacions sobre sospites de violència.

- **Canal de comunicació:** Secció específica al web de l'entitat que inclou un formulari per informar i denunciar situacions de violència.

Principis d'actuació. Quan es detecta o es revela un possible cas de violència, cal actuar seguint aquests principis per prevenir danys:

- **Mínima intervenció necessària:** L'entitat esportiva no ha d'entrevistar directament la persona afectada per evitar la victimització secundària.
- **Discreció i confidencialitat:** Només les persones encarregades han de gestionar la situació per protegir la intimitat de la víctima. Les dades recollides han de ser tractades amb màxima seguretat seguint la normativa de protecció de dades. Es recomana utilitzar sistemes de gestió de casos amb codis identificatius per garantir la confidencialitat.
- **Transparència:** Cal oferir informació clara i suport a les persones afectades i a les seves famílies, tant si han patit la situació directament com indirectament.

Totes les actuacions que es facin a partir del coneixement d'un cas de violència patit per un infant o adolescent es regiran per l'interès superior de l'infant, articulat a la Convenció dels Drets dels Infants i per la normativa que sorgeixi de la implementació de la *Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny*, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència²⁸ (LOPVI) i pel paradigma de la diligència deguda.

En casos de denúncia anònima d'abús sexual o assetjament a través de les xarxes socials, cal identificar les persones implicades per iniciar el procediment. Si no es coneix la víctima, no es podrà procedir segons la naturalesa de la denúncia:

- Si genera alarma social a l'entitat, es comunicarà a tots els grups d'esportistes que s'està fent i se'ls oferirà l'oportunitat de compartir informació sobre la situació o presentar noves queixes.
- Si els fets són antics i provenen d'exesportistes, es durà a terme un procediment intern relatiu al personal de l'entitat i es notificarà a l'àrea de Recursos Humans o qui gestioni les relacions laborals.

L'objectiu d'aquesta fase d'actuació és investigar els fets per determinar si hi ha assetjament i proposar mesures d'intervenció. La persona afectada ha de presentar una denúncia per escrit. La Direcció iniciarà el procediment i nomenarà un comitè ad hoc per investigar. Aquest comitè s'ha de reunir en un màxim de tres dies hàbils i dur a terme les següents tasques:

- Analitzar la denúncia i la documentació
- Entrevistar les persones implicades i els testimonis
- Avaluar les proves i proposar mesures cautelars si cal

Si es detecten indicis d'assetjament, es poden adoptar mesures com el canvi de lloc de treball o teletreball, sempre que no perjudiquin les condicions laborals de la persona afectada. Les mesures cautelars s'extingeixen amb la resolució final.

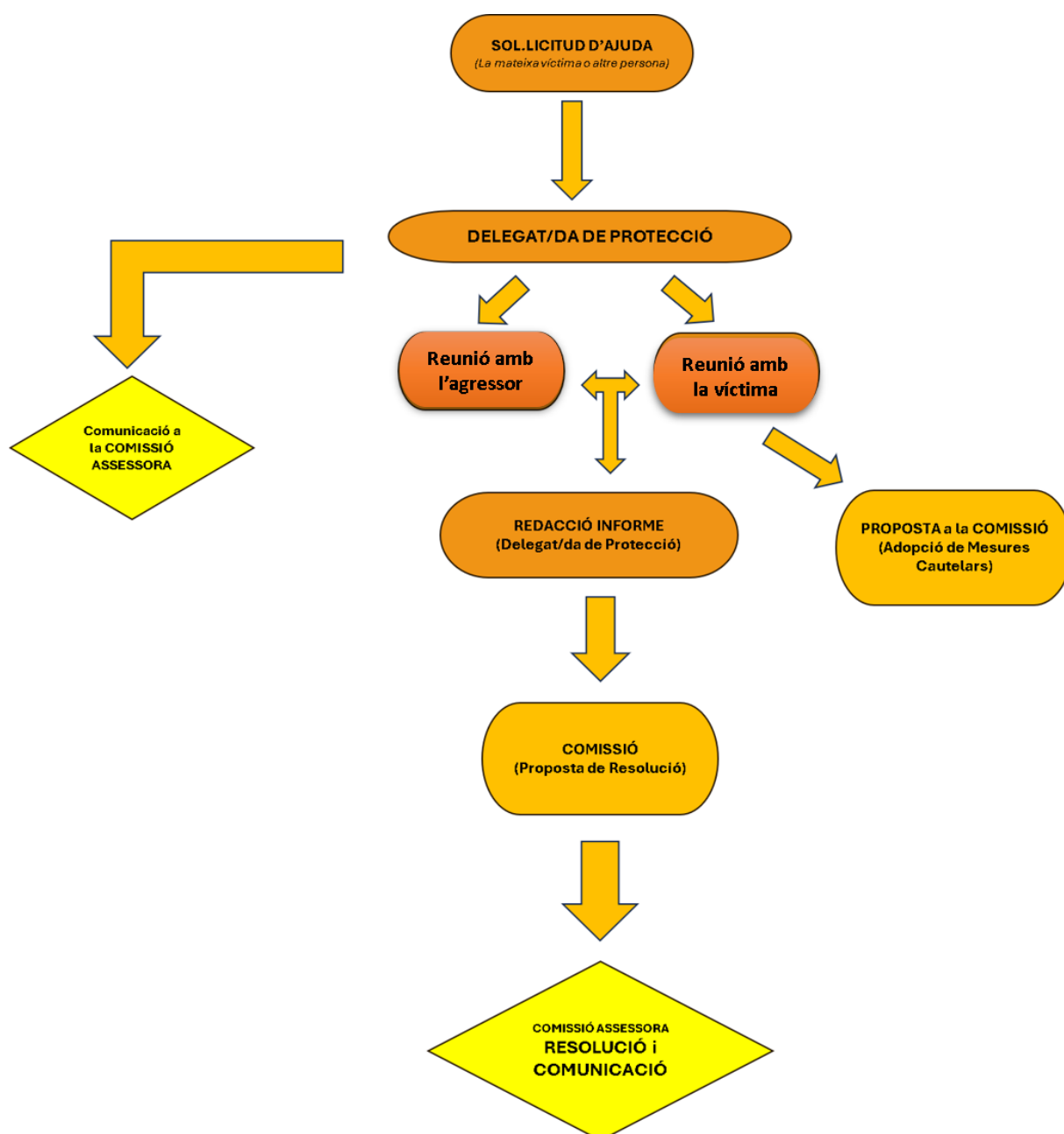
El comitè elaborarà un informe amb els següents punts:

- Identificació de les persones implicades
- Antecedents i actuacions d'instrucció
- Conclusions i, si cal, mesures correctores

Finalment, el procés d'investigació conclou amb la redacció de l'informe preceptiu, que es remetrà a la Junta. A partir de l'informe, la Direcció pot decidir si arxiva el cas o continua amb la instrucció. Si es confirma assetjament, es poden adoptar mesures correctives, incloent el suport a la víctima i la comunicació als Jutjats o Fiscalia.

En la fase de seguiment, es farà un control dels acords adoptats en un termini de 30 dies, avaluant l'eficàcia de les mesures preses i proposant noves accions si cal. Un informe sobre aquest seguiment es remetrà a la Junta Directiva per prendre les accions necessàries.

RESUM DEL PROCEDIMENT D'ACTUACIÓ

7. LA FIGURA DEL DELEGAT/ADA DE PROTECCIÓ

Segons l'article 48.1.c de la Llei orgànica 8/2021 (LOPVI) cal designar un **delegat/ada de protecció** perquè infants i adolescents puguin expressar les seves inquietuds. Aquesta figura s'encarrega de difondre i garantir el compliment dels protocols i d'iniciar les accions necessàries en casos de violència.

El delegat/ada ha de tenir capacitat d'escolta i presa de decisions. L'organització l'escollirà segons la seva formació i habilitats, i haurà de rebre formació específica amb perspectiva de gènere i enfocada en diferents formes de violència i assetjament.

Les funcions del delegat/ada de protecció són:

- Coordinar la tasca de l'entitat en la prevenció de violències i protecció infantil.
- Rebre les comunicacions del personal i oferir escolta activa.
- Assessoria i suport en temes legals i coordinació amb serveis externs.
- Ser el punt de contacte amb l'administració i el sistema de protecció per obtenir informació i assessorament.
- Ajudar a prendre decisions en casos d'abús o violència infantil.
- Acompanyar en el procés de notificació de situacions de violència.
- Consensuar la informació a comunicar a les famílies en situacions de crisi.
- Gestionar la comunicació amb l'exterior (mitjans, comunicats, etc.).
- Fer seguiment dels casos notificats i elaborar un informe anual.
- Assegurar-se que el personal nou rebi i signi el protocol de protecció infantil.
- Gestionar la bústia de protecció i el canal de comunicació per denunciar violències.
- Tenir els contactes de Serveis Socials del territori de l'entitat.

DADES ESPECÍFIQUES :

DELEGADA DE PROTECCIÓ: Carme Tió Oriol
Correu electrònic per adreçar-se a la persona de referència (delegat) : dip@femeniosona.cat
Telèfon persona de referència: 659069823

COMISSIÓ

- El president/a del club: Imma Magem Marsó
- Un/a representant de la Junta Directiva: Antoni M Muñoz Salvans
- Un/a representant de l'equip tècnic o personal del club: Anna Farrés Noguer
- Un/a representant extern: Xevi Barriobero Clotet (*En representació Ajuntament de Vic/Consell Esportiu*)
- El delegat/da de protecció: Carme Tió Oriol

D'entre els membres de la Comissió s'elegirà un president/a que dirigirà les reunions i un secretari/ària.

Versió (núm. 1). Protocol aprovat en reunió de la Junta Directiva del CB FEMENÍ OSONA celebrada el dia 17/06/1925